

Peşə təhsilində təsnifatın yenilənməsi ehtiyacı

Ekspertlər deyirlər ki, bu iş əmək bazarında tələblə təklif nəzərə alınmaqla, mütəmadi aparılmalıdır

Azərbaycanda peşə təhsili təsnifatının yenilənməsi üçün işlər aparılacaq. Trend-in məlumatına görə, bunu Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin direktor müavini Amil Əlili peşə təhsili müəssisələrinə qəbul qaydaları ilə bağlı keçirilən mətbuat konfransında deyib. Direktor müavini sözlərinə görə, bu gün peşə təhsili təsnifatına daxil olan ixtisasların çoxu mövcud əmək bazarının tələbatına uyğun deyil: "Məsələn, artıq kompüter operatoru ixtisası bazarın tələbatına uyğun deyil. Hər il təsnifata yeni ixtisaslar daxil olur. Ötən il 168 ixtisas üzrə kadr hazırlığı aparılırdı. Daha əvvəl isə bu say 176 idi. Amma yenə də təsnifatın yenilənməsinə ehtiyac duyulur. Bu qısamüddətli iş deyil. Amma bu istiqamətdə işlər aparılacaq".

Əmək bazarında maraqlar olduqca sürətlə dəyişir. Təbii ki, bu da texnoloji proseslə bağlıdır. Texnoloji imkanlar artdıqca, əmək bazarının da tələbləri dəyişir. Belə olan halda təsnifatın aparılması da daha intensiv olmalıdır. Bu həm də gələcəyin kadrları üçün düzgün seçim imkanı yaradır. Bu məsələlərlə bağlı mütəxəssislərin fikirlərini öyrəndik.

Təhsil eksperti Nadir İsrailov qeyd etdi ki, peşə təhsili xidmət sahəsi ilə bağlı olduğundan yenilik və dəyişikliyə daha çox məruz qalır. Əgər xatırlayırsınızsa, Azərbaycanda ilk Avropa oyunları ərəfəsində o zaman Təhsil naziri olan Mikayıl Cabbarov yerli əmək bazarında yeni yaranan peşələr üçün lazım olan kadrların tapılmamağından, qonşu, bəzən də hətta qonşu olmayan ölkələrdən peşəkarlar, işçi qüvvəsi dəvət etmək məcburiyyətində qalmağımızdan şikayətlənmişdi. Əlbəttə yeni təsnifat hazırladığı və ictimailəşdiyi halda, hansı ixtisasın daha lazımlı, hansının nisbətən lazımsız olduğu barədə konkret nəse demək olar".

Təhsil Eksperti Kamran Əsədov təəssüflə bildirdi ki, əmək bazarında peşə sahiblərinə ehtiyac var, amma orta məktəbləri bitirənlərin əksəriyyəti ali təhsil arxasınca qaçır: "Peşə təhsili müəssisələrinə marağı artırmaq üçün təkcə təhsil verənlərin deyil, həm də işəgötürənlərin marağını artırmaq lazımdır. Norveçdə dövlət hər hansı bir quruma tender əsasında sifariş verirsə, öz şərtlərində qeyd

ilə bağlı olduğundan yenilik və dəyişikliyə daha çox məruz qalır. Əgər xatırlayırsınızsa, Azərbaycanda ilk Avropa oyunları ərəfəsində o zaman Təhsil naziri olan Mikayıl Cabbarov yerli əmək bazarında yeni yaranan peşələr üçün lazım olan kadrların tapılmamağından, qonşu, bəzən də hətta qonşu olmayan ölkələrdən peşəkarlar, işçi qüvvəsi dəvət etmək məcburiyyətində qalmağımızdan şikayətlənmişdi. Əlbəttə yeni təsnifat hazırladığı və ictimailəşdiyi halda, hansı ixtisasın daha lazımlı, hansının nisbətən lazımsız olduğu barədə konkret nəse demək olar".

edir ki, işçilərin 7-15 faizə qədəri peşə təhsilini yenidən bitirmiş şəxslərdən ibarət olmalıdır. Qoyulan şərtə əməl etmirsənsə, bu layihədə iştirak edə bilməzsən. Cənubi Koreyada isə hər bir fəaliyyətlə məşğul olan müəssisə əldə etdiyi gəlirin çox cüzi bir faizini Peşə Təhsili Fonduna yönəldir. Bu kimi stimullaşdırma mexanizmi olandan sonra isə ixtisaslı işçilərə tələbat yaranır, tələbat olandan sonra, öz növbəsində, bazarın formalaşmasına şərait yaranır və özəl sektor da bu işdə maraqlı olur.

Təəssüflər olsun ki, ali məktəblərə qəbul olmaq bir çoxları üçün həyat yolu, uğurlu gələcəyin açarı hesab olunur. Amma bu, heç də belə deyil. Əslində məktəbi yeni bitirmiş gənclər kiçik araşdırma aparsalar, görərlər ki, bir çox hallarda 4 illik ali təhsil sadəcə olaraq, vaxt itkisidir. Onlar ali təhsil almışlardan daha uğurlu karyera qura bilərlər. Bunun üçün peşə hazırlığı və peşə təlimi məktəblərinə üz tutsalar, konkret bir peşə ilə məşğul olsalar,

daha uğurlu olacaq. Çünki ali təhsil almış şəxslər heç də təhsilini başa vurduqdan sonra işlə təmin olunurlar. Onların işlə təmin olunması üçün ciddi maneələr, sədlər var. Amma peşə təhsili alanlar hətta təhsil aldıqları dövrdə belə, işlə təmin olunurlar. Təəssüflər olsun ki, məktəbi bitirən gənclərə bu məsələ düzgün izah olunmur və onlar bunu çox gec başa düşürlər. Hazırda əmək bazarında ali təhsil alan yüzlərlə işçi var. Amma peşə təhsili alanlar qədər çox qazanc əldə edə bilmir, onlar qədər peşəkar səviyyədə deyillər. Hesab edirəm ki, gənclər bundan sonra ali təhsil almağa yox, daha çox peşə təhsilinə meyilli olmalıdır. Bu, onların uğurlu gələcəyi üçün çox vacibdir. Bu gün ölkədə fəaliyyət göstərən 100-ə yaxın peşə təhsili müəssisələrində hazırlanan ixtisaslı kadrlar azlıq təşkil edir. Əmək bazarında yeni ixtisaslı kadrlara ehtiyac olur. Ona görə də, əmək bazarının dəyişən və artan tələbləri nəzərə alınaraq, bu il 33-ü yeni ixtisas olmaqla, ümumilikdə 168 ixtisas üzrə peşə təhsili mərkəzlərinə tələbə qəbulu həyata keçirilir. Yeni yaranan ixtisaslara istehsalatda və xidmət sektorunda çox ehtiyac var. Hesab edirəm ki, atılan bu addımlar gələcənin peşə təhsilində marağını artıracaq".

Ekspert təsnifat işinin aparılmasından da danışırdı: "Əslində təsnifat işi ixtisasdan asılı olaraq aparılmalıdır. Bunun üçün ilk olaraq əmək bazarını araşdırmalı, tələblə təklifi düzgün müəyyənləşdirməliyik. Hansı ixtisasa daha çox tələb olduğunu dəqiqləşdirmək lazımdır. Zaman məsələsinə gəlincə isə təsnifatlaşma aparmaqda gecikmişik. Bir çox ixtisaslar var ki, onların istehsalatda öyrənilməsi daha məqsəduyğundur. Məsələn, turizm bələdçisi, vaqon bələdçisi kimi peşələr iş prosesində öyrənilir. Onların uzunmüddətli şəkildə nəzəri baxımdan mənimsənilməsinə ehtiyac yoxdur".